

عنوان مقاله:

رژیم حقوقی حاکم بر دریای خزر با توجه به تحولات اخیر

محل انتشار:

سومین همایش ملی تحقیقات میان رشته ای در مدیریت و علوم انسانی (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

محمد احمدلو - دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، موسسه آموزش عالی طلوع مهر قم، قم، ایران

الهه سادات عبدالوند - دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، موسسه آموزش عالی طلوع مهر قم، قم، ایران

خلاصه مقاله:

قبل از فروپاشی اتحاد شوروی (در سال ۱۹۹۰ م.) تنها ایران و اتحاد شوروی حاشیه نشین دریای خزر محسوب می شدند و این دو کشور بر اساس قراردادهای ۱۹۲۱ م. و ۱۹۴۰ م. مسائل حقوقی مربوط به این دریا را حل و فصل می کردند و در عمل هم مشکل چندانی پیش نیامد. پس از فروپاشی، پنج کشور ایران، روسیه، قزاقستان، آذربایجان و ترکمنستان حاشیه نشین این دریا شدند. مهمترین اختلاف این کشورها، نحوه تقسیم بندی این دریا، برای بهره برداری از منابع سرشار نفت، گاز و موجودات آبی دریا می باشد. علی رغم گذشت سیزده سال از فروپاشی اتحاد شوروی و ایجاد وضعیت جدید برای دریای خزر، هنوز این پنج کشور به توافق همه جانبه دست نیافته اند. اهم موضوعات رژیم حقوقی دریای خزر از این قرار است: پرواز هواپیما بر فراز دریا، رژیم کشتیرانی، ماهیگیری، آلودگی دریایی، مکانیسم مناسب برای شراکت منابع نفتی. از هنگام فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی مسائل مربوط به دریای خزر در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران همواره یکی از مهمترین دغدغه های دیپلماسی کشور بوده است. منافع اقتصادی با مسائل امنیتی و همچنین تلاش های دیپلماتیک، تامین و تضمین حقوق تاریخی ایران در این دریا، اهمیت دریای خزر را در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بیش از پیش افزایش داده است. از مباحث مربوط به دریای خزر که در مذاکرات دو و پنج جانبه کشورهای ساحلی مورد بحث تبادل نظر و چانه زنی قرار می گیرند؛ آنچه از اهمیت بیشتری برخوردار است، مسئله کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر، بحث تحدید حدود، مسائل حاکمیتی و مسائل نظامی، امنیتی و انتظامی است. این مباحث و اختلافات بین کشورهای ساحلی ادامه داشته و برخی از این اختلافات همچنان لاینحل باقی مانده است. با این وجود، تلاش کشورهای ساحلی برای طراحی یک چهارچوب مشترک برای توسعه پایدار در حوزه خزر هنوز نتیجه عملی در بر نداشته است. در این مقاله، ابتدا کلیاتی در مورد دریای خزر مطرح می شود که از این طریق دور نمای کلی نسبت به این دریا و اهمیت بحث و بررسی آن روشن خواهد شد. آنگاه پیشینه بحث و منشا اختلافات حقوقی کشورهای حاشیه دریای خزر، وضعیت حقوقی معاهدات مربوط به این دریا در قبل و بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق و در پایان رژیم حقوقی حاکم بر دریای خزر با توجه به تحولات اخیر مورد بررسی قرار می گیرد.

کلمات کلیدی:

دریای خزر، مراحل رژیم حقوقی دریای خزر، منشا اختلافات حقوقی حوزه دریای خزر، وضعیت حقوقی معاهدات مربوط به دریای خزر در قبل و بعد از فروپاشی شوروی، تحولات اخیر رژیم حقوقی دریای خزر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1428614>

